

Sorundanet Nynäshamns kommunparti

Till Barn- och utbildningsnämndens ordförande
Marcus Svinhufvud

Västerby 2021-04-15

Interpellation beträffande tillgången på läromedel i grundskolan

Bakgrund

Frågan om läromedel har blivit mycket aktuell genom den utredning "Stärka skolbibliotek och läromedel", som leds av Gustav Fridolin och som ska undersöka vilken roll staten ska ha när det gäller läromedel.¹ Sedan 1980-talet har läromedelsinköpen minskat med två tredjedelar.² Läromedelsinköpen är nu bara ca 0,6 % av de totala kostnaderna för grundskolan enligt branschföreningen Läromedelsföretagen.³

En undersökning från Lärarförbundet visar att finns det mycket stora skillnader mellan hur mycket pengar som landets kommunerna lägger på inköp av läromedel (2015-2019).⁴ Resultatet visar att det skiljer hela 2 547 kronor per elev och läsår mellan den kommun som lägger minst pengar (144 kr) och den kommun som lägger mest pengar (2 691 kr) på läromedel, vilket skapar en skola som inte är likvärdig. Enligt samma undersökning lägger vår kommun i genomsnitt 510 kr/elev och läsår på läromedel, vilket får anses som mycket lågt i denna jämförelse.

Flera forskare, t.ex. Tim Oates (Universitetet i Cambridge), Lucy Crehan och David Steiner (chef för John Hopkins Institute for Education Policy) är eniga om att en av flera nyckelfaktorer när det gäller högrepresterande skolsystem är läromedel av hög kvalitet.⁵ Lucy Crehan har studerat framgångsrika skolsystem och däribland Finlands skolsystem. Hennes slutsats är att den jämna, höga nivån som Finlands skolresultat ligger på, beror på att lärarna använder läroböcker av hög kvalitet. David Steiners sammanställning visar tydligt att läromedel är en avgörande faktor för att elever ska klara skolan framgångsrikt. Enligt Steiner används läromedel av hög kvalitet och djup i alla högrepresterande skolsystem.⁶

Det är inte bara forskare som är överens om läromedlets betydelse utan nio av tio unga tycker att läromedel är viktiga och mer än hälften tycker till och med att de är mycket viktiga.⁷ Trots detta kan var femte lärare inte ens köpa de nödvändigaste läromedlen och endast 14 % kan köpa allt de behöver.⁸ Dessutom anger var tredje elev med sämre familjeekonomi att läromedelsbristen gör det svårare att hänga med i klassrummet och att det blir svårare att läsa ikapp om man missat en lektion. Motsvarande siffra för de med god familjeekonomi är att två av tio tycker att det blir svårare att hänga med i klassrummet och en av tio anser att det är svårare att läsa ikapp missade lektioner. Nittiofem procent av vårdnadshavarna som svarade på en Sifundersökning ansåg att läromedel är mycket eller ganska viktigt.⁹

Sextiofyra procent av eleverna med upplevd familjeekonomi som är över medel får läromedel i alla ämnen och majoriteten av dem tycker att det är tillräckligt.¹⁰ När det gäller elever med upplevd familjeekonomi under medel är

¹ <https://www.dagenssamhalle.se/opinion/debatt/skarp-skollagen-sa-att-ratten-till-laromedel-sakerstalls/>

² <https://www.dagensarena.se/opinion/en-skola-utan-bocker/>

³ <http://laromedelsforetagen.se/>

⁴ <https://www.lararen.se/nyheter/laromedel/lista-sa-mycket-satsar-din-kommun-pa-laromedel>

⁵ <https://www.lararen.se/nyheter/forskning/internationella-jamforelser-av-laromedel>

⁶ <https://www.lararen.se/nyheter/forskning/internationella-jamforelser-av-laromedel>

⁷ <https://www.laromedelsforfattarna.se/globalassets/bilder/opinion-paverkansarbete/elevs-syn-pa-laromedel.pdf>

⁸ <https://www.laromedelsforfattarna.se/ratten-till-laromedel/>

⁹ <https://www.laromedelsforfattarna.se/globalassets/bilder/opinion-paverkansarbete/varnads-havares-syn-pa-laromedel.pdf>

¹⁰ <https://www.mynewsdesk.com/se/laeromedelsfoerfattarna/pressreleases/elevs-familjeekonomi-paaverkar-tillgangen-till-laeromedel-i-skolan-3086739>

Sorundanet Nynäshamns kommunparti

Västerby byväg 1, 137 94 NORRA SORUNDA

Tel 0708-92 17 50, kontakt@sorundanet.se

det färre än hälften som får läromedel i alla ämnen och endast 69 % tycker att det är tillräckligt. Detta visar också att tillgång på läromedel är viktigt för en likvärdig skola.

På grund av bristen på resurser och läromedel, tvingas lärarna många gånger skriva egna läromedel, vilket tar tid från det som egentligen är deras uppdrag och skapar en ohållbar arbetsituation. Det är också svårt för en lärare, som inte har så lång erfarenhet, att producera läromedel av samma höga kvalitet som de läromedel som förlagen producerar. Innan ett läromedel släpps, går det igenom en lång kvalitetsgranskning med redaktör, granskning av förlaget m.m. Ett annat sätt att lösa bristen på läromedel är att lärarna använder gratismaterial, men en hel del av det materialet är vinklat och de som har producerat materialet är inte alltid objektiva.¹¹

I vår kommun finns det i vissa fall skillnader i resultat på så mycket som ca 30 % mellan skolor.¹² Detta innebär att vi har misslyckats med att erbjuda en likvärdig skola för alla våra barn och ungdomar. Kan en av förklaringarna vara bristande tillgång på läromedel? Det är rektor som styr över rektorsområdets budget och som bestämmer hur mycket pengar som får gå till läromedel. Fyra av fem rektorer anser att de är begränsade i sina läromedelsinköp och av dessa uppger 71 % att begränsningen är ekonomin.¹³ Mer än hälften av rektorerna menar också att de behöver prioritera vissa ämnen mer än andra.¹⁴ Med de mycket snäva budgetramar som barn- och utbildningsnämnden har fått i Alliansens Mål och budgetramar de senaste åren är det mycket svårt att få pengarna att räcka till.

Mot bakgrund av ovanstående, önskar jag ställa följande frågor till barn- och utbildningsnämndens ordförande tillika kommunalråd:

1. Hur mycket pengar lades på läromedel/per elev och läsår på respektive stadium på respektive grundskola i vår kommun, t.ex. läsåret 2019/2020?
2. Finns det tillräcklig tillgång på läromedel så att alla elever kan ta hem böckerna för att läsa hemma?
3. Hur ser fördelningen ut i kronor per elev och läsår mellan analoga (läromedel i bokform) och digitala läromedel under samma period, läsåret 2019/2020?
4. Om digitala läromedel har köpts in, får alla elever ta hem platta eller dator för att kunna använda de digitala läromedlen hemifrån?

För Sorundanet Nynäshamns kommunparti

Lena Dafgård
Ledamot i Kommunfullmäktige,
i Barn- och utbildningsnämnden
samt i Kommunstyrelsen

¹¹ "Manus", nr 1, 2021.

¹² <https://sorundanet.se/2020-10-12/Sorundanet-Nynashamns-kommunparti-Mal-och-Budget-2021-ekonomisk-plan-2022-2024.pdf> (s. 30).

¹³ <https://www.laromedelsforfattarna.se/globalassets/dokument/paverkan-opion/laromedelsrapport.pdf>

¹⁴ <https://www.laromedelsforfattarna.se/globalassets/dokument/paverkan-opion/laromedelsrapport.pdf>